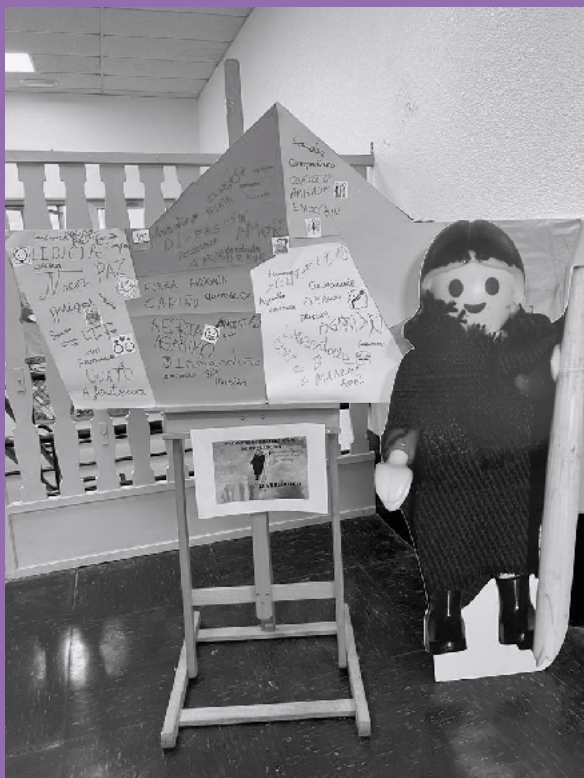

DIVERsiXOGO, un proxecto da vida no CEE María Mariño

María Belén Pereiro Rozas
CEE María Mariño (A Coruña)
lenvagalumeando@gmail.com

REVISTAGALEGA
DE EDUCACIÓN
PUBLICACIÓN DE NOVA ESCOLA GALEGA

ISSN: 1132-8932
Páx. 74 - 75

Patrimonio Lúdico Galego

A idea dunha escola para todas as idades e para todas as xeracións é algo no que cremos e soñamos na nosa escola e que vén daquela idea dunha sociedade para todas e todos sen importar idade, cultura, sexo, raza, *relixión*, diversidade funcional ou orientación sexual, achegando valor e voz a cada individuo. Sánchez et al. (2007) afirman que estes programas «son fonte de solidariedade e poden considerarse instrumentos adecuados para a mellora da integración e a cohesión da nosa sociedade».

As relacións entre xeracións outórganos crecemento mutuo e permiten a participación de toda a comunidade educativa. Para iso traballamos cunha serie de actividades planificadas e medidas, cunha programación na que se tiveron en conta todos os aspectos incluídos nos obxectivos e onde os participantes intercambiaron e creceron da man sendo conscientes de todo o que ao seu redor sucedeu como un *plus* á nosa aprendizaxe e á nosa escola, vivindo a aventura, unha aventura en galego.

A dita colaboración veu da man dos xogos, aqueles que Einstein definía como a forma máis elevada de investigación e que no noso caso asumimos como certa. E desde logo, non calquera tipo de xogo, senón aqueles xogos que son a nosa historia, eses xogos aos que a xeración xogou, cos que creceu e aprendeu, e en moitos casos creou.

Esta aventura no noso cole, o Centro de Educación Especial *María Mariño*, situado nas Xubias, na cidade da Coruña, xorde dunha necesidade exposta pola comunidade educativa por coñecer xogos tradicionais, programando obxectivos específica e intencionadamente para alcanzar os seus fins, planificando coidososamente e asegurándonos de que todas as persoas que interveñen no programa entenden e se recoñecen como fundamentais e facilitadoras deste. Ademais, queríamos que tivese continuidade no tempo e que non fosen accións illadas sen fío, co fin de conseguir un impacto positivo permanente nas xeracións participantes... Deseñamos todas as ac-

Diversa, a representante das persoas maiores no centro e o seu barco das palabras

Un grupiño xogando ao pai-fillo-nai.

Romaría popular celebrada no colexio ao remate do proxecto.

tividades baixo o paraugas do *Deseño universal de aprendizaxe* como o marco que rexe a nosa metodoloxía, e xeramos recursos motivadores que inclúan o total dos implicados con esa mirada na que todas e todos son esenciais, cunha metodoloxía activa e colaborativa na que ten un valor esencial a creación de redes e onde todos e todas crecemos da man.

Chegou o momento de deseñar de xeito coordinado, desde o Equipo de Dinamización da Lingua Galega do centro, co Centro de Día de Mondego co que realizou o deseño, e sumamos axentes e redes de apoio ao noso proxecto. Contamos tamén coa Federación Galega de Deporte Autóctono, que se incorporou a todas as sesións dando soporte técnico na persoa de Lois Fontán e outros compañeiros, e apoio de todo tipo formando parte do que xa é a nosa familia diversa. Nesa familia contamos tamén con Manuela Vázquez Coto, investigadora especialista no xogo da *bugalliña*. Tivemos tamén a sorte de contar coa axuda do MELGA (Museo Etnolúdico de Galicia) na cesión de material, e do MUPEGA (Museo Peda-

górico de Galicia), que organizou unha xornada de xogos tradicionais no noso colexio, Gaiteiros do Pedroso, Pandeiroteiras da Casa do Zoqueiro e a coordinadora dos EDLG na nosa provincia.

Comezamos o proxecto a partir do mes de outubro do curso académico 2022-2023 e na semana previa a cada sesión dos sete encontros realizouse material a traballar nas aulas. O traballo previo consistía na explicación da sesión e do xogo que tocaba poñer en acción empregando sistemas aumentativos e alternativos de comunicación que favoreceron a súa comprensión por parte dos participantes. Ademais, para cada práctica desde o Centro de Día realizaban un vídeo no que nos explicaban de xeito práctico os xogos que aprendemos (a *chave*, a *petanca*, *billarda*, *pita cega*, *tartaruga*, *bugalliña*, *mariola*, *buxaina*, *xogo dos aros*, *zapatíño quieto*, *acocho*, *zancos* e *pai-fillo-nai*). Tamén incorporamos a todas as sesións cantigas populares e o xogo do barco. Todas e cada unha das sesións se converteron nunha marabillosa montaña rusa de

emocións cunha mesma dinámica de desenvolvemento, e serviron para crear lazos verdadeiramente fermosos que culminaron cunha romaría popular o 16 de maio, véspera do Día das Letras.

Diversixogo é unha experiencia que abre portas e move consciencias e corazóns a través dunha ensinanza colaborativa e multidisciplinar entre xeracións, introducindo no centro os xogos tradicionais galegos.

Trátase dun proxecto no que a inclusión e a equidade indica o camiño, no convencemento de que as sociedades máis sabias son as que coidan do seu e dos seus, máis alá da aprendizaxe dos xogos tradicionais. Foi unha experiencia de vida, con todo o que isto implica e coa que vos invitamos a soñar. ■

REFERENCIAS

- SÁNCHEZ, M. (Dir.). (2007). *Programas intergeneracionais. Hacia una sociedad para todas las edades*. Fundación «La Caixa» (accesible en <https://lc.cx/Jy2s9y>).